

Όνομα:

Ημερομηνία:

**Ασκήσεις: Υποκείμενο – ρήμα – αντικείμενο –
κατηγορούμενο – μεταβατικά και αμετάβητα ρήματα**

1. Χαρακτηρίζω κάθε μια από τις υπογραμμισμένες λέξεις ως υποκείμενο, αντικείμενο ή κατηγορούμενο:

Το αυτοκίνητο διέσχισε το δρόμο με μεγάλη ταχύτητα. (.....)

Τα παιδιά έλυσαν με ευκολία τις ασκήσεις. (.....)

Σύσσωμη η τάξη παρευρέθηκε στη σχολική γιορτή. (.....)

Τον προηγούμενο μήνα η θεία μου έγινε μητέρα ενός όμορφου αγοριού. (.....)

Ο Θοδωρής τελικά αποδείχτηκε πολύ ικανός στη δουλειά του. (.....)

Πρέπει να κοιτάς μόνο τη δουλειά σου. (.....)

2. Γράφω στο πινακάκι το υποκείμενο και το αντικείμενο ή κατηγορούμενο κάθε πρότασης:

- Έλαμπαν στο βουνό τρεις φωτιές χρυσές.
- Ο συμμαθητής μου, ο Μέλιος, είναι απρόσεκτος.
- Κάθονται και οι τρεις στο πεζούλι της εκκλησίας.
- Οι γείτονές τους τους βοήθησαν στη μετακόμιση.

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

3. Στις προτάσεις που ακολουθούν να υπογραμμίσεις το κατηγορούμενο και να γράψεις τη μορφή που έχει:

- α. Η νίκη τους ήταν μεγάλη. [επίθετο]
- β. Η επιτυχία της ομάδας είναι εξασφαλισμένη. [...]
- γ. Ο Γιώργος δεν έγινε αξιωματικός. [...]
- δ. Η επιθυμία του ήταν άλλη. [...]
- ε. Η Μαρία εμφανίστηκε ευχαριστημένη. [...]
- στ. Εγώ έγινα ό,τι ήθελα. [...]
- ζ. Η οθόνη ήταν από πανί. [...]
- η. Η ώρα είναι πέντε. [...]
- θ. Η όψη του φαινόταν ασθενική. [...]

4. Στο κείμενο που ακολουθεί να βρεις το συνδετικό ρήμα, το υποκείμενό του και το κατηγορούμενο και να τα γράψεις στον πίνακα που είναι πιο κάτω:

Ο Ροβινσώνας ήταν κατάπληκτος βλέποντας πόσο ευτυχισμένος έμοιαζε ο Παρασκευάς και πόσο ευχάριστα περνούσε χωρίς αυτόν! [...] Τίποτα δεν είναι πιο επικίνδυνο από τον εκνευρισμό, όταν είσαι υποχρεωμένος να ζεις συνέχεια με κάποιον. [...] Κλεισμένο μέσα στο τουφέκι το μπαρούτι φωνάζει και γίνεται κακό. Όταν τ' αφήνεις ελεύθερο είναι ωραίο και ήσυχο.

συνδετικό ρήμα	υποκείμενο	κατηγορούμενο

5. Να χαρακτηρίσετε τα ρήματα ως μεταβατικά ή αμετάβατα.

	μεταβατικά/ αμετάβατα
Οι εργάτες βάφουν το σπίτι.
Το μεσημέρι ξεκουράζομαι
Ανοιξε ένα βιβλιοπωλείο στη γειτονιά.
Ο ήλιος λάμπει στον ουρανό.
Τα λουλούδια μαραίνονται χωρίς νερό.
Είδα ένα μικρό γατάκι στον δρόμο.
Αύριο θα πάμε εκδρομή.

Απαντήσεις

1. Το αυτοκίνητο διέσχισε το δρόμο με μεγάλη ταχύτητα. Υ

Τα παιδιά έλυσαν με ευκολία τις ασκήσεις. Α

Σύσσωμη η τάξη παρευρέθηκε στη σχολική γιορτή. Υ

Τον προηγούμενο μήνα η θεία μου έγινε μητέρα ενός όμορφου αγοριού. Κ

Ο Θοδωρής τελικά αποδείχτηκε πολύ ικανός στη δουλειά του. Κ

Πρέπει να κοιτάς μόνο τη δουλειά σου. Α

2.

Ρήμα	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ
Έλαμπαν	τρεις φωτιές		
είναι	Ο Μέλιος		απρόσεκτος
Κάθονται	οι τρεις		
βοήθησαν	Οι γείτονές τους	τους	

3. β. εξασφαλισμένη > μετοχή γ. αξιωματικός > ουσιαστικό δ. άλλη > αντωνυμία ε. ευχαριστημένη

>μετοχή στ. ό,τι ήθελα >εξαρτημένη πρόταση ζ. από πανί >προθετική φράση η. πέντε >αριθμητικό θ. ασθενική >επίθετο.

4.

Υποκείμενο	Ρήμα	Κατηγορούμενο
Ο Ροβινσώνας	ήταν	κατάπληκτος
ο Παρασκευάς	έμοιαζε	ευτυχισμένος
τίποτα (δεν)	είναι	πιο επικίνδυνο
(εσύ)	είσαι	υποχρεωμένος
το μπαρούτι	γίνεται	κακό
(το μπαρούτι)	είναι	ωραίο, ήσυχο

5.

	Μεταβατικά (Μ)/ αμετάβατα (Α)
Οι εργάτες βάφουν το σπίτι.	Μ
Το μεσημέρι ξεκουράζομαι .	Α
Άνοιξε ένα βιβλιοπωλείο στη γειτονιά.	Α
Ο ήλιος λάμπει στον ουρανό.	Α
Τα λουλούδια μαραίνονται χωρίς νερό.	Α
Είδα ένα μικρό γατάκι στον δρόμο.	Μ
Αύριο θα πάμε εκδρομή.	Μ